OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lausunto

25.3.2026

VN/409/2026
VN/409/2026-OKM-25

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikuntalain 7 §:n kumoamisesta (HE 23/2026 vp)

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjallinen lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa vastine sivistysvaliokunnalle annetuista lausunnoista koskien hallituksen esitystä liikuntalain 7 §:n kumoamisesta.

Valtion liikuntaneuvosto ja Suomen Liikunnan Alueet ry ja liikunnan aluejärjestöt ovat sivistysvaliokunnalle esittämissään lausunnoissa edelleen vastustaneet liikuntalain 7 §:n kumoamista, joka koskisi alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamista. Muut lausunnonantajat kannattavat esitystä tai pitävät vähintään ymmärrettävänä ja perusteltuna sitä, että lainsäädäntöä päivitetään vastaamaan 1.1.2026 voimaan tullutta uutta virastorakennetta.

1. **Miksi 7 § ehdotetaan kumottavaksi?**

OKM haluaa korostaa, että esitys perustuu Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan valtion aluehallintoa uudistettiin vuoden 2026 alusta. Tämä tarkoitti lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen monialaiseen virastoon, johon yhdistettiin Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta. Viraston nimi on Lupa- ja valvontavirasto.

Valtiovarainministeriö valmisteli hallituksen esityksen valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen valtion aluehallinnon uudistuksesta 18.6.2025. Tässä yhteydessä myös liikuntalakiin tehtiin ns. tekniset muutokset neljään liikuntalain pykälään, joissa aluehallintovirastolle säädetyt tehtävät niiden lakkauttamisen vuoksi muutettiin Lupa- ja aluehallintoviraston tehtäviksi.

Yksi näistä tehtävistä on liikuntalain 7 §, joka kuului aiemmin seuraavasti: **Aluehallintovirastossa** on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

Tämä muutettiin muotoon: **Lupa- ja valvontavirastossa** on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa. (27.6.2025/618)

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että tilanne alueellisten liikuntaneuvostojen osalta on olennaisesti muuttunut suhteessa perustettuun Lupa- ja valvontavirastoon. Lupa- ja valvontavirasto on uusi keskusvirasto, jonka ohjausrakenne muuttui aiemmasta aluehallintovirastojen ohjauksesta

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

OKM viittaa tämän osalta hallituksen esityksen perusteluihin sekä Lupa- ja valvontaviraston sivistysvaliokunnalle antamaansa lausuntoon, jonka mukaan uudelle virastolle ei ole tarpeellista luoda yhtä alueellista eli valtakunnallista liikuntaneuvostoa, koska valtion liikuntaneuvosto, josta säädetään jo liikuntalain 6 §:ssä, toimii opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä. Uudelle virastolle ei ole myöskään tarpeellista luoda useita alueellisia liikuntaneuvostoja, koska perustettava virasto on valtakunnallinen, eikä sillä ole aluerakenteita. Lupa- ja valvontavirastossa ei ole (entisten avi-alueen mukaisia) aluejakoja.

Lisäksi OKM toteaa, että alueellisten liikuntaneuvostojen keskeisin tehtävä on ollut antaa esimerkiksi lausuntoja liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmista ja perustamishankkeiden avustuksista. Rahoitussuunnitelman laatiminen poistui opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaista (1705/2009) vuoden 2025 muutosten myötä, eikä tätä lausuntotehtävääkään näin ollen enää ole.

2. Miten alueelliset näkökohdat varmistetaan jatkossa ilman neuvostoja?

Muutamissa sivistysvaliokunnalle annetuissa lausunnoissa on esiintynyt huoli siitä, että alueellinen osallisuus heikkenee ja liikunnan kehittämistyö etääntyy paikallisista toimijoista.

OKM haluaa korostaa, että varsinaisen lausuntokierroksen jälkeen esitystä täydennettiin mm. siten, että liikunta-asetuksen 4 § tultaisiin muuttamaan siten, että siinä näkyisi vahvemmin myös alueellisten toimijoiden yhteistyön varmistaminen liikunnan edistämisen osalta uudessa virastorakenteessa.

Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston tulisi pyytää lausunto maakuntien liitoilta kunkin maakunnan alueen kuntien liikuntapaikkarakentamisen hankkeista perustuen maakunnan liiton maakuntaohjelmaan, ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto antaa lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriön toimivaltaan kuuluvista liikuntapaikkarakentamisen perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksista. Nämä muutokset eivät sinällään lisäisi viraston tehtäviä, vaan vastaisivat siihen muutokseen, mikä toimintaan tulee, kun alueelliset liikuntaneuvostot lakkautettaisiin.

Kuten sivistysvaliokunnalle toimitetuissa lausunnoista voidaan huomata, niin nämä muutokset ovat saaneet myönteisen vastaanoton.

OKM viittaa tämän osalta myös Lupa- ja valvontaviraston lausuntoon, jonka mukaan alueellisuus tullaan ottamaan huomioon Lupa- ja valvontaviraston toiminnassa monin eri tavoin. Niitä ovat muun muassa seuraavat:

- Liikuntatoimen viranhaltijat sijoittuvat Lupa- ja valvontavirastossa ympäri Suomea monipaikkaisesti ja heillä on vankka alueellinen asiantuntemus, jota hyödynnetään viranomaistyössä.
- Alueellisen asiantuntemuksen ylläpidossa hyödynnetään viraston alueellisia, monialaisia tiimejä, joissa on edustus varhaiskasvatuksen-, koulutuksen ja kulttuurin yksikön eri toimialoilta. Monialaisissa tiimeissä kuullaan tarvittaessa erilaisia alueellisia toimijoita. Tiimien avulla saadaan kerättyä kattavaa alueellista tietoa eri toimialoilta, jota hyödynnetään liikuntatoimen eri tehtävissä, kuten valtionavustuksien käsittelyssä.
- Virasto järjestää verkosto-, sidosryhmä- ja koulutustilaisuuksia yksin sekä yhteistyössä eri toimijoiden, kuten liikunnan aluejärjestöjen kanssa. Tilaisuuksissa käydään vuoropuhelua kuntien ja sidosryhmien kanssa alueellisen tilannetiedon ylläpitämiseksi. Lisäksi viraston liikuntatoimi on edustettuina eri toimijoiden koordinoimissa verkostoissa sekä työryhmissä.
- Lupa- ja valvontavirasto käyttää tiedolla johtamisen tukena puolueetonta tietoa tarjoavia tietokantoja.
- Virastouudistuksen yhtenä tavoitteena on valtakunnallisesti yhdenmukaiset käytännöt sekä sujuvat ja tehokkaat prosessit. Liikuntatoimen valtionavustusten käsittelyprosessit on arvioitu ja yhdenmukaistettu, ja käsittely on valtakunnallisesti yhdenmukaista. Tämä turvaa eri puolelta Suomea tulevien ja erityyppisten hankkeiden yhdenvertaisen ja tasapuolisen käsittelyn.

OKM katsoo lisäksi, että alueellisten toimijoiden on toki mahdollista perustaa asiantuntijaverkostoja ja yhteistyömekanismeja myös ilman valtion roolia ja sitä koskevaa erityistä lainsäädäntöä.

Juha-Pekka Suomi, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jakelu Eduskunnan sivistysvaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Toni Ahva
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman